

Česká republika

Česká školní inspekce

Karlovarský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Dolní Žandov 37, okres Cheb

354 93 Dolní Žandov 37

Identifikátor školy: 600 066 517

Termín konání orientační inspekce: 23. – 28. duben 2003

Čj.:	051 099/04-5140
Signatura:	oe1cw127

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplná základní škola je umístěna na okraji obce a je spádovou školou pro řadu okolních obcí. Zřizovatelem školy je Obec Dolní Žandov, škola je právním subjektem a hospodaří jako příspěvková organizace.

Škola vzdělává celkem 161 žáků v devíti třídách, z tohoto počtu je do školy integrováno osm zdravotně postižených žáků, převážně s poruchami učení. Ve škole je realizován vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96–2, včetně úprav a doplňků schválených pod čj. 25 018/98-22.

Součástí školy jsou na základě Zřizovací listiny vydané Obcí Dolní Žandov ze dne 1. října 2002 školní jídelna, školní družina a mateřská škola; o žádosti školy o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení v této podobě nebylo ke dni ukončení inspekční činnosti rozhodnuto.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, německý jazyk a matematika na prvním a druhém stupni, konverzace v německém jazyce a fyzika na druhém stupni základní školy (dále ve sledovaných předmětech) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání a výchovy se vztahuje ke sledovaným vyučovacím předmětům, tj. k českému jazyku, německému jazyku a matematice na obou stupních a fyzice na stupni druhém. Výuku těchto předmětů zajišťuje ve škole celkem deset pedagogických pracovníků, včetně ředitele školy.

Výuka českého jazyka a matematiky na prvním stupni byla sledována u pěti vyučujících; čtyři z nich splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti, jedna nikoliv. Na druhém stupni vyučují český jazyk a matematiku vždy po jedné vyučující; obě splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti stanovené platným právním předpisem.

Německý jazyk na obou stupních a konverzaci v německém jazyce na druhém stupni vyučuje jedna učitelka, která nemá odbornou ani pedagogickou způsobilost pro výuku předmětu.

Výuku fyziky zabezpečují dva učitelé; jeden splňuje podmínku pedagogické způsobilosti, nikoliv způsobilosti odborné, jedna učitelka je bez odborné i pedagogické způsobilosti.

Vzhledem ke složení pedagogického sboru, dosaženému vzdělání i délce praxe jednotlivých vyučujících je skladba úvazků pedagogických pracovníků účelná. Otázku personálního obsazení výuky kvalifikovanými učiteli řeší ředitel školy dlouhodobě. Ve srovnání s průběhem předchozího školního roku se mu pedagogický sbor ve školním roce 2002/2003 podařilo

stabilizovat, přetrvávajícím problémem však i nadále zůstává výuka cizích jazyků.

Vedení školy tvoří ředitel a jedna zástupkyně ředitele, jejich kompetence jsou vymezeny v dokumentech školy. Užší vedení školy, jemuž je v dokumentaci školy přiznána účast na řízení školy, tvoří dále výchovná poradkyně a vedoucí metodického sdružení. Při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školy využívá ředitel poradního orgánu - pedagogické rady. Pedagogická rada se schází před každým klasifikačním obdobím, mimo to dle potřeby zejména v případě řešení závažnějších výchovných problémů. Obsah záznamů z pedagogických rad svědčí o velmi dobré spolupráci pedagogického sboru s vedením školy.

Pro první až pátý ročník školy je ustaveno metodické sdružení, jeho činnost je plánovitá a pro koordinaci výuky přínosná. Metodické sdružení se podílí na koordinaci a tvorbě tematických plánů učiva, v jeho rámci jsou řešeny výchovné a vzdělávací problémy.

Pro předměty sledované na druhém stupni nejsou z organizačních důvodů zřízeny předmětové komise; na základě neformální spolupráce vyučujících i dostatečně úzkého kontaktu s vedením školy však dochází ke koordinaci tematických plánů i přípravě školních kol soutěží a olympiád. Ve sledovaných naukových předmětech jsou analyzovány práce žáků.

Kontrolní činnost vedení školy je promyšlená a plánovitá. Kromě ředitele školy se na ní podílí i zástupkyně ředitele. Hlavním nástrojem kontroly je hospitační činnost, kterou provádí ředitel školy. Hospitační činnost je vzhledem k celkovému počtu pedagogických pracovníků a stanoveným cílům (sledování způsobu hodnocení žáků, náročnosti učiva, plnění učebních osnov apod.) dostatečně četná, cílena je především tematicky (vybrané vyučovací předměty, začínající a nekvalifikovaní učitelé). Pravidelně a důsledně je kontrolováno vedení povinné dokumentace i dokumentace interní, stanovené ředitelem školy. Z provedených hospitací i dalších kontrol jsou pořizovány zápisy, vždy jsou věcně formulovány závěry a opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Naplňování závěrů je dále důsledně sledováno při kontrolách následných. Zobecněné pozitivní i negativní poznatky jsou pracovníkům předávány na poradách.

Po stránce organizační je škola členěna do několika úseků; představuje úsek řízení, úsek správní a ekonomický. Dokumenty školy zpracované ředitelem k přechodu školy do právní subjektivity reagují na nové skutečnosti (např. začlenění mateřské školy do stávajícího systému), jsou přehledné a vymezují kompetence jednotlivých pedagogických pracovníků, včetně zodpovědnosti za svěřené úseky. Účelnost a efektivita nové organizační struktury bude vyhodnocena na základě právě získávaných zkušeností.

Školní řád, jímž se řídí běžný provoz školy, je zpracován v souladu se školskými předpisy. Jeho přílohou je samostatně zpracovaný Klasifikační řád školy, který v souladu s platnými právními předpisy stanovuje a upřesňuje pravidla pro klasifikaci a hodnocení chování žáků. Jejich dodržování v praxi je kontrolováno. Ve škole není ustavena žákovská samospráva, žáci však mají možnost konzultovat případné problémy s výchovnou poradkyní, v případě potřeby mohou využívat a využívají schránku důvěry.

Informovanost žáků je zajištěna prostřednictvím třídních učitelů; ve škole jsou využívány školní rozhlas, vývěsky a nástěnky. Přehledný a účelný je i způsob předávání informací pracovníkům školy. Důležité informace čerpají učitelé z podrobných měsíčních rozpisů, které jsou konkretizací ročního plánu činnosti školy.

Velmi dobrá péče je věnována informovanosti zákonných zástupců. Třídní schůzky proběhly ve školním roce 2002/2003 třikrát, ze schůzek jsou pořizovány věcné a konkrétní záznamy, obsahující připomínky rodičů žáků jednotlivých tříd. Kromě klasických třídních schůzek mohou zákonní zástupci žáků navštívit učitele rovněž ve vymezených konzultačních hodinách (jedenkrát týdně). O této možnosti jsou informováni prostřednictvím zápisu v žákovských

knížkách, návštěvnost rodičů je vyhodnocována. V rámci přiblížení a otevření školy rodičům žáků škola každoročně pořádá několikadenní Dny otevřených dveří, při nichž se mohou rodiče zúčastnit vyučování jako pozorovatelé. K námětům či stížnostem se ředitel školy vyjadřuje buď při osobním jednání, či písemnou formou. Ve škole aktivně pracuje sdružení rodičů a přátel školy. Rada školy zřízena nebyla, neboť žádná ze stran, která je ze zákona oprávněna požádat o její zřízení, o to dosud neprojevila zájem.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou ve sledovaných oblastech velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola je v provozu desátým rokem. Tvoří ji komplex budov pavilónového typu, budovy jsou propojeny zastřešenou chodbou. Vstup do prostor základní a mateřské školy je oddělen. Areál školy s přílehlou parkovou úpravou i interiéry školy (chodby, schodiště, učebny) jsou s pomocí žáků udržovány ve vzorné čistotě a pořádku. Kromě klidových zón školy, jejichž výzdoba (práce žáků, rostliny) vede spíše k soustředění či k poklidné relaxaci, mají žáci k dispozici i prostory, které svým vybavením umožňují aktivní relaxaci (hrací stoly na stolní tenis, ribstol, provizorní sportovní hřiště na školním dvoře, hrací plochu pro žáky mateřské školy). Škola má vlastní tělocvičnu a svépomocí vybudované doskočiště pro skok daleký, vyhovující vlastní sportovní hřiště nemá.

Učebny prvního stupně jsou umístěny v přízemí, učebny druhého stupně, kanceláře vedení školy a sborovna učitelů v prvním patře hlavní budovy. Kromě kmenových učeben jednotlivých tříd jsou ve škole k dispozici odborné učebny: hudební výchovy, chemie a fyziky a nově vybudovaná učebna výpočetní techniky. Celý prostor je udržován v čistotě, rovněž učebny působí velmi příjemným estetickým dojmem, jsou světlé, prostorné a funkčně zařízené novým nábytkem. Výuka sledovaných předmětů s výjimkou vyučování fyziky probíhala v kmenových učebnách jednotlivých tříd.

Ve škole je zřízena žákovská knihovna, která je zároveň vybavena stoly a v případě potřeby slouží jako studovna. Je vybavena potřebnými encyklopediemi, krásnou literaturou i soubory pro mimočítankovou četbu. Výpůjční doba žákovské knihovny je stanovena. Nevýhodou je ztížený přístup do knihovny, neboť místnost nemá samostatný vchod a je přístupná pouze přes průchozí učebnu hudební výchovy. Rovněž učitelská knihovna obsahuje základní fond naučné a odborné literatury, k dispozici je také videotéka. V jedné učebně je umístěn klavír, televizor a videorekordér, učebnu mohou na základě domluvy navštěvovat vyučující obou stupňů školy.

Žáci jsou pro výuku sledovaných předmětů na prvním stupni vybaveni učebnicemi a pracovními sešity, k dispozici mají velké množství pomůcek, různý obrazový materiál, pracovní listy a velké množství pomůcek vyrobených přímo učitelkami.

Výuka českého jazyka, německého jazyka a konverzace v německém jazyce je organizována v kmenových učebnách. Žáci mají pro výuku daného předmětu k dispozici učebnice, v německém jazyce rovněž pracovní sešity. Potřebné pomůcky vyučující přinášejí do tříd s sebou z kabinetů, sborovny, příp. žákovské knihovny. Žáci pracují rovněž s materiály připravovanými vyučujícími (pracovní listy, schémata, texty k rozborům). Vyučující německého jazyka má k dispozici magnetofon s nahrávkami, vybavení kabinetu tabelárními a slovníkovými příručkami je spíše podprůměrné. Nedostatky ve vybavení kabinetu německého jazyka jsou výsledkem neustálého střídání vyučujících předmětu.

Matematika je vyučována v kmenových učebnách, potřebné názorné pomůcky, včetně rýsovacích potřeb, si nosí vyučující s sebou. Kromě učebnic a tabulek jsou často využívána namnožená schémata, grafy a zadání procvičovacích úloh.

Výuka fyziky probíhá v odborné učebně, společné pro výuku fyziky a chemie. Její zařízení umožňuje jak demonstraci experimentů při výuce, tak realizaci praktických cvičení a laboratorních prací. Ke kvalitní výuce přispívá i velmi dobré vybavení obou kabinetů potřebnými učebními pomůckami, umístěnými v přílehlých místnostech odborné učebny.

Ve sborovně školy se nacházejí informační tabule, vyučující zde mají k nahlédnutí veškerou interní dokumentaci školy, s níž jsou prokazatelně průběžně seznamováni. Trvale je zde instalován osobní počítač s tiskárnou. Vyučující v něm mají založeny vlastní složky a používají jej k vyhledávání a přípravě materiálů pro výuku, případně přípravu podkladů pro třídnické práce, soutěže, olympiády atd.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných oblastech hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH

Realizace vzdělávacího programu

Ve škole je realizován schválený vzdělávací program Základní škola. Učební plán pro školní rok 2002/2003 je pro všechny třídy sestaven v souladu se vzdělávacím programem, odpovídá mu i rozvrh vyučovacích hodin. Do učebního plánu od sedmého do devátého ročníku jsou zařazeny volitelné předměty (informatika I, informatika II, konverzace v německém jazyce). Nad rámec učebního plánu jsou pro žáky prvního i druhého stupně zřízeny zájmové kroužky (např. sportovní hry, taneční kroužek, divadelní kroužek, sborový zpěv, zájmový český jazyk, zájmová matematika, zájmová informatika aj.), podle pevně stanovených podmínek je žákům v odpoledních hodinách též přístupná učebna výpočetní techniky s připojením na internet. Sledované předměty (český jazyk, německý jazyk a matematika na prvním a druhém stupni, konverzace v německém jazyce a fyzika na stupni druhém) jsou, co se týče časové týdenní dotace, vyučovány v souladu se zvoleným vzdělávacím programem i schváleným učebním plánem, úpravy provedené ředitelem školy (posílení hodinové dotace předmětu fyzika) nepřekračují rámec povolených změn. Učební osnovy sledovaných předmětů jsou dodržovány.

Sledovaná výuka je v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu a učebními osnovami sledovaných předmětů.

Škola vede povinnou dokumentaci v souladu se školskými předpisy. Kontrolovány byly třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, školní řád a kniha úrazů. Dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech, drobné formální nedostatky byly projednány s vedením školy a odstraněny v průběhu inspekce. Ve třídních výkazech a katalogových listech jsou zachycovány veškeré změny i průběh vzdělávání žáka, včetně jednání se zákonnými zástupci a zdůvodnění udělovaných výchovných opatření. K vedení povinné dokumentace vydal ředitel školy samostatný pokyn. Záznamy z pedagogických rad jsou vedeny věcně a svědčí o systematické snaze vedení školy řešit problémy výchovy a vzdělávání ve spolupráci se všemi pedagogickými pracovníky.

Sledovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Ředitel školy sleduje a kontroluje plnění učebního plánu i učebních osnov. Nástrojem pro tuto oblast kontroly je především požadavek na sestavení tematických plánů vyučovaných předmětů všemi pedagogickými pracovníky. Tyto plány schvaluje ředitel školy. Realizace tematických plánů je kontrolována v rámci hospitační činnosti a kontroly zápisů do třídních knih. V případě zjištění časového či obsahového nesouladu výuky s učebními osnovami je s vyučujícím sepsán zápis, kde jsou mu uložena opatření k nápravě zjištěných nedostatků, včetně stanovení termínu.

Systém kontroly naplňování učebního plánu a dodržování učebních osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a matematika na prvním stupni

Navštíveny byly hodiny českého jazyka a matematiky ve všech třídách prvního stupně. Dalším zdrojem informací byly namátkově vybrané písemnosti žáků, žákovské knížky, rozhovory s ředitelem školy a vyučujícími. Hodnocení sledovaných předmětů a jevů je souhrnné.

Většina hodin byla sledována u vyučujících s příslušnou aprobací, v hodinách sledovaných u nekvalifikované učitelky neměla chybějící aprobace negativní vliv na kvalitu výuky.

Všichni vyučující vhodně uplatnili vstupní motivační činnosti (písň, luštění křížovek apod.). Pozitivním hodnocením, uváděním příkladů z praxe a zajímavou samostatnou činností byli žáci motivováni i v průběhu výuky. Vhodně bylo v některých hodinách učivo propojováno do mezipředmětových vztahů a souvislostí. Porozumění a plnění zadávaných úkolů si vyučující v průběhu výuky efektivně ověřovali. Hodnocení výkonu žáků v průběhu i v závěru hodiny bylo objektivní a převážně pozitivní. Méně byli žáci vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. K uvědomování chyb byli žáci vedeni taktně a citlivě. Kromě ústního projevu věnují vyučující náležitou pozornost také písemnostem žáků, pravidelně je kontrolují a opravují.

Většina sledovaných hodin byla velmi dobře připravená i provedená. Účelná organizace, střídání různých a ve výrazné převaze aktivizujících metod i forem práce, zařazování soutěží a dostatečné množství pomůcek přispívalo k efektivní výuce. Vyskytující se obtížné jevy vyučující srozumitelně vysvětlovali. Chybování žáků taktně opravovali a společně se žáky hledali řešení a zdůvodnění. Ve většině hodin poskytovali žákům čas k zamyšlení a správnému formulování odpovědí. Mluvený i písemný projev žáků byl většinou rozvíjen způsobem odpovídajícím jejich věku a schopnostem. Vhodně a účelně byly využívány tabule s přehledně předepsanými texty. Míra soustředění a zájmu žáků byla nižší v hodinách, kde převažoval spíše autoritativní způsob jejich vedení a projevil se rezervy i v účelném využívání učebního času.

Oba předměty jsou do rozvrhu hodin zařazeny v souladu s psychohygienickými zásadami, ty jsou dodržovány i v rámci samotné výuky častým střídáním činností, v některých případech i zařazováním relaxačních chvil.

Učebnice, názorné pomůcky, pracovní materiál jsou k dispozici v dostatečném množství. Při hodinách byly využívány účelně. Ve třídách jsou umístěny nástěnné tabule s přehledy probíraného učiva i obrazový materiál. Většinou měli vyučující navíc připravené vlastní pomůcky, např. různé kartičky, pracovní listy, nakopírované texty apod.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných oblastech na prvním stupni jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk na druhém stupni

Výukou předmětu je pověřena jedna plně kvalifikovaná vyučující. Výuka byla sledována ve čtyřech hodinách předmětu. Spíše kratší pedagogické působení vyučující nemělo negativní vliv na průběh výuky.

Ve sledované výuce byli žáci motivováni různými způsoby; pouze v jedné hodině chyběla vstupní motivace, tj. seznámení s obsahem hodiny. V ostatních sledovaných hodinách byla výuka zahajována různými motivačními vstupy, např. řízeným rozhovorem, opakováním pojmů formou soutěže či krátkými opakovacími cvičeními. Tyto aktivity navazovaly na předchozí učivo a zároveň tvořily nenásilný vstup k učivu novému. Učitelka dokázala žáky zaujmout pestrostí nabízených činností, vhodným využitím mezipředmětových vztahů, vytvářením prostoru pro aktivní samostatné učení i pro vyjádření vlastního názoru žáků. Nechybělo verbální hodnocení výkonu žáků v průběhu hodiny, v závěru hodin však nebylo důsledně prováděno. Hodnoceny byly jak ústní, tak písemné projevy, klasifikace výkonu žáka byla přiměřená a odůvodněná. V některých případech chybělo vytvoření zpětné vazby, vyšší tempo hodin v těchto případech neumožňovalo důsledné ověření, zda žáci porozuměli probíranému učivu. Žáci měli o probíranou látku zájem, jen v ojedinělých případech se jejich pozornost zmenšovala. Žáci jsou vyučující podporováni v pravidelném čtenářství; ve většině hodin byli vedeni k aktivní komunikaci.

Všechny navštívené hodiny byly promyšlené a pečlivě připravené. Velmi dobré plánování výuky se promítá v efektivním a nenásilném propojení jazykové, literární i slohové složky předmětu. Použité vyučovací metody byly účelné a přinesly žádoucí efekt. Pro žáky nejprínosnější a nejzajímavější bylo zařazování řízeného rozhovoru. Skupinová práce nebyla využita, ale převažující frontální způsob výuky nesnižoval velmi dobrou efektivitu většiny sledovaných hodin. Výklad teoretických pojmů byl omezen na nezbytné minimum, vyučující umožňuje žákům nové pojmy aktivně vyvodit. V některých hodinách byly žákům zadávány tvořivé úkoly, někdy však s již zmíněnou slabší zpětnou vazbou.

Předmět je do rozvrhu hodin zařazen v souladu s psychohygienickými zásadami, ty jsou dodržovány i v rámci samotné výuky častým střídáním činností, v některých případech i zařazováním relaxačních aktivit.

Vzájemná komunikace mezi vyučující a žáky je na velmi dobré úrovni. Žáci respektují stanovená pravidla chování, výuka probíhá v přátelské pracovní atmosféře.

Materiální podpora výuky korespondovala v navštívené výuce s probíranými tématy. Ve všech hodinách žáci účelně pracovali s učebnicemi.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na druhém stupni jsou ve sledovaných oblastech velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v německém jazyce a v konverzaci v německém jazyce

Výuka povinného i povinně volitelného předmětu byla sledována u jedné vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti. Učitelka má vysokoškolské vzdělání technického zaměření, velmi dobrou znalost německého jazyka a několikaletou pedagogickou praxi ve středním školství. Přes značnou snahu ze strany vyučující měla její chybějící pedagogická způsobilost negativní vliv na celkovou úroveň kvality vzdělávání a výchovy. Sledováno bylo celkem pět hodin výuky německého jazyka na prvním i druhém stupni a dvě hodiny předmětu konverzace v německém jazyce.

Většina sledovaných hodin začínala motivačním vstupem, konstatováním obsahu hodiny. Pokusy motivovat žáky verbálním prohlášením o nutnosti ovládat v dnešní době cizí jazyk nechávaly žáky naprosto lhostejnými. Sledovaná výuka jazyka je jednostranně zaměřená na osvojení gramaticko-lexikální stránky jazyka, chybělo zařazování nácviku komunikace. Po samostatné práci, kterou tvořil téměř vždy přímý překlad spolu nesouvisejících vět z českého do německého jazyka, byla přikročeno ke společné kontrole (včetně zápisu na tabuli). Po

počáteční snaze vytvořit prostor pro žáka však při prvních náznacích neznalosti nebo problému přebírala vyučující iniciativu a nakonec vždy pracovala sama, soustředěná především na svůj výkon. Žáci tak postupně ztráceli zájem o dění v hodině, pouze někteří jednotlivci byli ochotni spolupracovat i za těchto podmínek. Ve většině hodin chyběl zájem o výkon žáka, práce s chybou nebyla zaměřena na aktivní pochopení problému. Motivačně kladně nepůsobilo ani vedení hodin cizího jazyka v češtině. Zřídka a spíše ojediněle bylo využito možnosti kladného verbálního hodnocení. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že není dodržována doporučená proporcionalita klasifikace ústních a písemných projevů žáků, od počátku výuky převažuje klasifikace písemných projevů na úkor ústních, zápisy v žákovských knížkách nemají dostatečnou vypovídací hodnotu.

Bezprostřední přípravu vyučující na výuku dokládaly velmi pracné a pečlivě připravené pracovní listy, často s vyčerpávajícím výkladem gramatického jevu. Struktura hodin vedených převážně frontálním způsobem byla jednotvárná, po zadání samostatné práce a již popsané neefektivní kontrole s výkladem řady gramatických jevů bez jakéhokoliv procvičení žáky nezbyval v hodinách čas na jiné aktivity. Ve dvou sledovaných hodinách se vyučující pokusila zařadit soutěž, což vzbudilo pozornost žáků, vzápětí však byla tato činnost vyučující kvůli nekázní žáků předčasně ukončena. V jedné hodině byla použita didaktická technika k nácvičce správné výslovnosti žáků, v jedné hodině byla sledována práce s textem.

Předmět je do rozvrhu hodin zařazen v souladu s psychohygienickými zásadami, ty však nejsou dodržovány v rámci samotné výuky. Negativní vliv měly především jednotvárnost činností, opakující se stereotyp a neschopnost vyučující přizpůsobit průběh výuky věkovým zvláštnostem žáků.

Vzájemná komunikace mezi vyučující a žáky není na dobré úrovni, nevhodné jsou především zevšeobecňující negativní komentáře vyučující k výkonům i chování žáků. Žáci respektují stanovená pravidla chování pouze zčásti, pracovní atmosféra byla v některých hodinách narušována jejich nevhodným chováním, někteří žáci zejména ve vyšších ročnících vyučující i výuku zcela ignorovali.

Materiální podpora sledované výuky byla na dobré úrovni, vyučující v jednom případě použila didaktickou techniku. Žáci měli sice k dispozici učebnice a pracovní sešity, pracovali však spíše s pracovními listy předkládanými vyučující. Zcela chyběla práce se slovníkovými příručkami.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v německém jazyce a v konverzaci v německém jazyce jsou ve sledovaných oblastech pouze vyhovující.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice na druhém stupni

Plná kvalifikovanost jediné vyučující matematiky má na kvalitu výuky tohoto předmětu pozitivní vliv. Sledována byla výuka předmětu ve všech ročnících druhého stupně.

Vyučující žáky vhodně motivovala, dokázala využít jejich přirozené soutěživosti, zadávané úkoly zajímavým způsobem formulovala, učivo dobře aktualizovala. Pochvalu a povzbuzení však využívala s menší důsledností. Zkoušení a opakování mělo vždy návaznost na předcházející učivo, klasifikace výkonu žáků byla objektivní a přiměřeně náročná, její zdůvodnění však občas postrádalo potřebnou výstižnost.

Z metodického hlediska byla základem hospitovaných hodin frontální forma výuky s úspěšnou snahou o aktivizaci žáků v průběhu celé vyučovací hodiny. Pečlivě připravená struktura hodiny s velmi pestrou nabídkou pracovních činností žáků v jejím průběhu, optimálně stanovené pracovní tempo, odpovídající schopnostem i věku žáků a velmi dobrá organizace práce vedly k nadprůměrné efektivitě sledovaných hodin. Systematický výklad nového učiva byl interpretován věcně správně a srozumitelně, množství předávaných informací bylo přiměřené

náročnosti učiva i individuálním schopnostem žáků. Značná část vyučovacího času byla věnována samostatné činnosti žáků, kteří byli důsledně vedeni k úvaze a samostatnému vyvození závěru. Vyučující si průběžně vytvářela potřebnou zpětnou vazbu a odpovídajícím způsobem reagovala na zjištěné skutečnosti. Procvičovací úlohy měly převážně aplikační charakter a umožňovaly zjistit hloubku pochopení nově probíraných pojmů a jejich vzájemných vztahů i schopnost žáků prakticky použít základní matematické operace. V několika málo hodinách nevyšlo časové rozvržení a nebylo provedeno závěrečné zhodnocení práce v hodině.

Pro sledované hodiny byla charakteristická velmi dobrá pracovní atmosféra se vstřícným způsobem komunikace ze strany vyučující. Žáci byli pozorní a často projevovali snahu o úspěšné zvládnutí zadaného úkolu. Otevřeně komunikovali, ale pravidla slušného chování respektovali. Vyučující dbala na kulturu projevu žáků, především na správné používání odborné terminologie a výstižnou formulaci vyvozovaných závěrů.

Kvalitní světelné a prostorové podmínky učeben, zařazení výuky matematiky do rozvrhu a promyšlená organizace pracovních činností vytvářejí velmi dobré psychohygienické podmínky výuky tohoto předmětu.

Učebnice byly využívány zejména při procvičování, často byly využity namnožené materiály, rovněž především jako zadání procvičovacích úloh.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou ve sledovaných oblastech nadprůměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu fyzika

Výuka fyziky byla sledována ve všech ročnících druhého stupně u obou vyučujících; jejich kvalifikační handicap se při výuce tohoto předmětu negativně neprojevoval.

Motivačním prvkem byly především vhodně volené úlohy, simulující reálné situace a nepostrádající zajímavost. Rovněž promyšlené a účelně zařazené experimenty, někdy prováděné samotnými žáky, měly motivační náboj. V některých hodinách byly často využívány pochvala a povzbuzení.

Prakticky vždy byly vyučujícími prověřovány výchozí znalosti a dovednosti žáků. Zkoušení mělo charakter zpětné vazby s ucelenou myšlenkovou strukturou a mělo návaznost na probírané učivo. Formulace otázek směřovala především k ověření stupně pochopení vzájemných vztahů a souvislostí. Při samostatném řešení většinou prakticky zaměřených úloh byli vyučující nápomocni radou a někdy i metodickým vedením postupu žáků. Klasifikace výkonu žáků byla objektivní, zveřejněná, ale její výstižné slovní zdůvodnění bylo prováděno nedůsledně.

Výuka fyziky byla velmi dobře organizována. Oba vyučující kladou důraz především na řízený rozhovor za aktivní účasti většiny žáků, střídaný odborně fundovaným výkladem. Sledované hodiny měly potřebnou dynamiku. Časté a účelné střídání pracovních činností napomáhalo k udržení potřebné aktivity a zájmu žáků o probíranou látku po celou vyučovací hodinu. Vyučující správně odhadli pracovní tempo a volili vhodné metodické postupy. Při výkladu téměř vždy vycházeli z experimentu či praktického měření a vedli žáky k úvaze i samostatnému vyvození závěru na základě správně prováděného pozorování. Nové pojmy byly jasně a srozumitelně vysvětleny, patřičný důraz byl kladen i na objasnění jejich vzájemných vztahů. Při volbě příkladů a příměrů vyučující velmi dobře využívali praktické znalosti a zkušenosti žáků. Při výkladu však většinou chyběl přehledný zápis probírané látky na tabuli, který by žáky vedl k výstižnému a správně strukturovanému zápisu poznámek. Naopak často jsou žáci vedeni k samostatnému vyhledání potřebných informací z učebnice, tabulek či namnožených pomocných textů a schémat. Prověřování zpětné vazby bylo prováděno na

přiměřeně náročných, prakticky zaměřených a často problémově formulovaných úlohách. V jedné hodině byly výsledky praktických měření zpracovány žáky na počítačích v příslušné odborné učebně.

Výuka fyziky probíhala v příznivé pracovní atmosféře. O probírané učivo žáci projevovali zájem a aktivně se zapojovali do práce v hodinách. Bezproblémová komunikace mezi vyučujícími a žáky byla založena na otevřenosti, důvěře a vzájemném respektování.

Členění a organizace výuky odpovídaly psychohygienickým zásadám.

Velmi dobré materiálně-technické zázemí, které je pro výuku fyziky k dispozici, oba vyučující často a efektivně využívají.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve fyzice jsou ve sledovaných oblastech jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Studijní výsledky žáků, účast i umístění žáků ve sportovních, uměleckých i vědomostních soutěžích a olympiádách a opatření udělovaná k posílení kázně jsou pravidelně sledovány a diskutovány na pedagogických radách. Souhrnně jsou výsledky vzdělávání a výchovy, včetně zapojení žáků do soutěží a mimoškolních aktivit, uváděny formou přehledů a tabulek v příloze k Výroční zprávě o činnosti školy ve školním roce 2001/2002.

Výsledky vzdělávání škola zjišťuje na prvním stupni vlastními evaluačními nástroji - vyučující zadávají žákům prověrky, které se vztahují k probíranému učivu; výsledky slouží jako zpětná vazba pro učitele. Rovněž žákům druhého stupně jsou ve sledovaných naukových předmětech (český jazyk, matematika) zadávány kontrolní práce. Testy nabízené komerčními organizacemi za úplaty škola zadává žákům pravidelně v 5. a 9. ročnících. Testy jsou zaměřeny na zjišťování výsledků v českém jazyce, společenských a přírodních vědách. Analýzou výsledků jsou pověřeni vyučující předmětů a třídní učitelé, kterým je uložena povinnost informovat o výsledcích žáků jak žáky samotné, tak jejich zákonné zástupce. Na základě zjištěného stavu jsou ředitelem školy směrem k jednotlivým vyučujícím přijímána opatření.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Průběh vzdělávání a výchovy je hodnocen jako velmi dobrý v českém jazyce a v matematice na obou stupních školy a ve fyzice na druhém stupni. V německém jazyce na prvním i druhém stupni a v konverzaci v německém jazyce je průběh vzdělávání a výchovy hodnocen jako pouze vyhovující.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Zřizovací listina byla vydána Obcí Dolní Žandov usnesením zastupitelstva obce ze dne 12. září 2002 a podle tohoto dokumentu je škola založena dnem 1. ledna 2003 jako „Základní škola Dolní Žandov, okres Cheb“, s adresou „354 93 Dolní Žandov 37“ a identifikačním číslem „750 052 39“. Je zřízena jako příspěvková organizace na dobu neurčitou. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ke dni 1. lednu 2003 škola v době orientační inspekce nemá.

Protože škola ke dni ukončení orientační inspekce neměla k dispozici nové rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, nelze posoudit jeho soulad se zřizovací listinou.

Tematická inspekce

V rámci orientační inspekce byla provedena i tematická inspekce zaměřená na prevenci sociálně patologických jevů na školách a školských zařízeních. Ve škole je problematice sociálně patologických jevů věnována odpovídající pozornost. Odpovědi na otázky v rozhovorech s ředitelem školy i školním metodikem prevence byly zodpovězeny velmi dobře. Ve škole jsou dobré pracovní vztahy, vyučující s metodikem prevence dobře spolupracují. Jednotlivé akce probíhající v rámci školního Minimálního preventivního programu jsou neformální, dobře organizované a pro žáky zajímavé.

Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů zabývá a přijatý systém je funkční.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy ze dne 1. října 2002 vydaná Obcí Dolní Žandov bez čj.;
2. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 15/MM vydané Školským úřadem Cheb dne 21. března 2000;
3. Personální dokumentace navštívených pedagogických pracovníků;
4. Učební plán ZŠ Dolní Žandov pro školní rok 2002/2003;
5. Třídní knihy všech tříd pro školní rok 2002/2003;
6. Třídní výkazy a katalogové listy všech ročníků;
7. Rozvrh hodin ve školním roce 2002/2003;
8. Záznamy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003;
9. Závěry pedagogických rad ve školním roce 2002/2003;
10. Hospitační a kontrolní záznamy ředitele školy za školní rok 2002/2003;
11. Kniha úrazů;
12. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002, ze dne 11. září 2002;
13. Minimální preventivní program ve školním roce 2002/2003;
14. Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2002/2003;
15. Tematické plány sledovaných předmětů;
16. Vnitřní řád školy, ze dne 23. ledna 2003;
17. Strategický plán školy, ze dne 3. září 2002;
18. Roční plán ZŠ Dolní Žandov na školní rok 2002-2003, vč. Ročního kalendáře akcí, zpracován 3. září 2002;
19. Vnitřní pokyn k vedení záznamů školní dokumentace pro pedagogické pracovníky školy, ze dne 1. února 2003;
20. Klasifikační řád, ze dne 23. ledna 2003;
21. Organizační řád Základní školy Dolní Žandov, ze dne 27. ledna 2003;
22. Provozní řád školy, bez uvedení data;
23. Organizace a provoz mateřské školy, příloha Provozního řádu školy, ze dne 1. ledna 2003;

24. Řád školní družiny, bez uvedení data;
25. Vnitřní řád školní jídelny ZŠ v Dolním Žandově, ze dne 1. ledna 2003;
26. Pokyn ředitele školy k ochraně majetku, doplněk k pracovnímu řádu pro zaměstnance, bez uvedení data;
27. Plán metodického sdružení pro školní rok 2002/2003;
28. Seznam integrovaných dětí zařazených do hodin nápravné péče ve školním roce 2002/2003;
29. Rozmístění žáků do povinně volitelných předmětů ve školním roce 2002/2003;
30. Vybrané písemnosti žáků ve školním roce 2002/2003;
31. Žákovské knížky žáků navštívených tříd.

ZÁVĚR

Sledované vyučovací předměty jsou převážně vedeny odborně a pedagogicky způsobilými učiteli. Ředitel školy využívá při přidělování vyučovacích povinností odbornosti a vzdělání učitelů; některé hodiny českého jazyka a matematiky na prvním stupni, výuka německého jazyka a částečně i fyziky jsou vedeny nekvalifikovanými učiteli. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost kvalitu výuky většiny sledovaných předmětů negativním způsobem neovlivňuje, výjimkou je výuka německého jazyka. Řízená a systematická metodická pomoc je poskytována pouze vyučujícím prvního stupně. Pro vyučující druhého stupně nejsou zřízeny předmětové komise ani metodické orgány, zde však probíhá neformální spolupráce mezi vyučujícími příbuzných předmětů i mezi vyučujícími a vedením školy. Kontrolou jejich práce ze strany vedení školy je vytvořena potřebná zpětná vazba. Vnitřní i vnější informační systém je vytvořen a účinně využíván zejména směrem k rodičovské veřejnosti. Pro výuku sledovaných předmětů má škola k dispozici potřebné materiální zázemí, dostatek prostoru, didaktické techniky, pomůcek i knižních fondů. Rezervy jsou v lepší vybavenosti kabinetu německého jazyka tabelárními a slovníkovými příručkami. Výuka sledovaných předmětů probíhala v kmenových učebnách, pro výuku fyziky (společně s chemií) je zřízena odborná pracovna. Materiální zdroje byly v průběhu inspekce využity účelně. V navštívených hodinách bylo většinou sledováno využití takových metod a forem práce, které přispívají k aktivnímu učení žáků. Výuka je velmi dobře plánována a organizována, žáci jsou v jejím průběhu vedeni k samostatnosti a k získávání komunikativních dovedností. V některých případech není vytvářena dostatečně pevná zpětná vazba. Žáci jsou motivováni i hodnoceni převážně pozitivním způsobem. U výuky německého jazyka je hodnocení nepříznivé.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Milena Jišová
Členové týmu	Mgr. Jiří Matoušek
	Mgr. Alena Rájová

Další zaměstnanci ČŠI

Eliška Friedrichová
Jitka Havlíčková
Věra Weberová

V Chebu dne 30. května 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. června 2003

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Pavel Fencel

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České

školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	10.07.2003	163/03
Zřizovatel	10.07.2003	164/03
Rada školy	Ne	Ne

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány